

Oikeusministeriö
kirjaamo.om@gov.fi

Sisäministeriön lausunto naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetun direktiivin (NKV-direktiivi) täytäntöönpanotyöryhmän mietinnöstä

Yleistä

Oikeusministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetun direktiivin (NKV-direktiivi) täytäntöönpanotyöryhmän mietinnöstä.

Työryhmä on mietinnössään arvioinut, että voimassa oleva lainsäädäntö täyttää suurimman osan NKV-direktiivin velvoitteista. Siltä osin kuin kansallinen lainsäädäntö ei täytä direktiivin vähimmäisvaatimuksia, työryhmä ehdottaa muutoksia esitutkintalakiin, rikoslakiin, yhdenvertaisuusvaltuutetusta annettuun lakiin, terveydenhuoltolakiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin.

Sisäministeriöllä on ollut oma edustajansa mukana mietinnön laatineessa työryhmässä.

Sisäministeriön lausunto asiassa

Työryhmä ehdottaa esitutkintalakiin uutta seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajaan kohdistuvan väkivallan riskin ja suojelun tarpeen arviointia koskevaa pykälää. Pykälä velvoittaisi esitutkintaviranomaista arvioimaan jatkossa kaikkien tällaisten asianomistajien riskin joutua uudelleen väkivallan uhriksi sekä toteuttamaan tarvittavia toimenpiteitä asianomistajan suojelemiseksi. Pykälä pitäisi sisällään myös tiedonvaihtoa koskevia säännöksiä, joiden avulla varmistettaisiin esitutkintaviranomaisen mahdollisuus saada ja luovuttaa muilta tahoilta asianomistajaa koskevia henkilötietoja hänen suojelun- ja tukitarpeensa arvioimiseksi. Sisäministeriö pitää edellä esitettyjä ehdotuksia kannatettavina. Poliisi on keskeinen viranomainen rikosprosessissa ja tekee esitutkinnan suurimassa osassa suomessa tapahtuneissa rikosepäilytapauksissa. Ehdotuksilla suojattaisiin seksuaalirikosten ja lähisuhdeväkivallan kohteiksi joutuneita asianomistajia nykyistä paremmin.

Mietinnössä ehdotetaan, että esitutkintalain erityisen suojelun tarpeessa olevan asianomistajan kuulustelua koskevat säännökset soveltuisivat jatkossa seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajan lapseen tai asianomistajan kanssa samassa kotitaloudessa asuvaan hänestä riippuvaisessa asemassa olevaan henkilöön, joka on muodollisesti rikosprosessissa todistajan asemassa. Myös tämä muutos turvaisi rikosasiaan kytkeytyviä henkilöitä nykyistä paremmin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Lisäksi työryhmä ehdottaa mietinnössään, että säännös asianomistajan yhteystietojen välittämisestä tukipalveluihin koskisi jatkossa nimenomaisesti myös erityisen suojelun tarpeessa olevaa seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajaa. Sisäministeriö kannattaa myös tätä ehdotusta ja toteaa tiedonkulun olevan keskeisen tärkeää ohjatessa henkilöä tukipalveluihin. Tukipalveluilla puolestaan on erittäin tärkeä rooli palveluun ohjatun henkilön elämäntilanteen parantamiseksi ja uudelleen rikoksen kohteeksi joutumisen ehkäisemiseksi erityisesti naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan viitekehyksessä.

Ehdotetuilla muutoksilla tulee olemaan jonkin verran työllistävää vaikutusta poliisin työmäärään. Poliisihallituksen arvion mukaan ehdotettu esitutkintalain 11 luvun 9 b § kasvattaisi poliisin työmäärää konkreettisten riskiarvioiden ja kirjaamisen osalta. Työaika asianomistajan ja tämän lasten ja läheisten tukitarpeiden ja yksilöllisten olosuhteiden uudelleenarviointiin käytettäisiin Poliisihallituksen arvion mukaan noin 10 000 työtuntia, mikä vastaa noin kuutta henkilötyövuotta. Laskelmassa käytetty rikosmäärä perustuu vuoden 2025 kokonaistilastointiin sekä vuoden 2026 ensimmäisen kvartaalin tilastolukuihin koskien poliisin tietoon tulleita lähisuhde- ja seksuaalirikoksia. HTV vaikutukset olisivat Poliisihallituksen arvion mukaisesti poliisin osalta noin 510 000 euroa vuodessa. Tämän lisäksi esitutkintaviranomaisten kouluttaminen ja ohjaus edellyttäisivät resursseja. Sisäministeriö pitää mietinnössä esitettyjä arvioita vaikutuksista perusteltuina. Sisäministeriö toteaa lisäksi, että riskiarvioinnin säätäminen laissa edellyttäne myös valtakunnallista järjestelmäkehitystä poliisiasian tietojärjestelmän osalta, minkä vaikutuksia on vaikea määrittää.

Mietinnössä todetaan, että direktiivillä vahvistetaan EU-tasolla vähimmäissäännöt, jotka koskevat rikosten ja seuraamusten määrittelyä naisten ja lasten seksuaalisen hyväksikäytön sekä tietokonerikollisuuden alalla, naisiin kohdistuvan väkivallan tai perheväkivallan kaikkien muotojen uhrien oikeuksia ennen rikosoikeudellista menettelyä, sen kuluessa ja tarvittavan ajan sen jälkeen, ja uhrien suojelua ja tukemista sekä ennaltaehkäisyä ja varhaista tilanteeseen puuttumista. Sisäministeriö toteaa, että Suomessa naisiin kohdistuvien rikosten ja perheväkivallan osalta vallitsevan tilanteen kehittäminen paremmaksi vaatii kuitenkin myös laajaa poikkihallinnollista puuttumista. On tärkeää, että rikosprosessiviranomaisilla on velvoitteet, toimivaltuudet ja tarvittavat resurssit naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi. Sisäministeriö toteaa kuitenkin, ettei läheskään kaikista direktiivin soveltamisalaan kuuluvista rikoksista tule poliisille koskaan tietoa. Poliisin sijaan tapaukset voivat ilmetä jonkin muun viranomaisen tai auttavan tahon toiminnassa.

Naisiin kohdistuva väkivalta sekä perheväkivalta ylipäättään ovat piilorikollisuutta, jolloin uhrin ensimmäinen kontakti viranomaisiin on kriittisen tärkeä uudelleen uhriksi joutumisen estämiseksi ja uhrin auttamiseksi. Suomen viranomaiset ovat saaneet kansainvälisiltä valvontaelimiltä suosituksia sekä kansallisilta laillisuusvalvoilta ratkaisuja, joiden perusteella naisiin kohdistuvan väkivallan, perheväkivallan sekä näihin läheisesti kytkeytyvän lähisuhdeväkivallan torjunnan tilan on todettu olevan Suomessa kehittämistä vailla. Vallitsevan nykytilan korjaamiseksi ja uhrien paremman suojelun toteutumiseksi olisi perusteltua jatkossa harkita sitä, että myös muiden viranomaisen kuin esitutkintaviranomaisten tulisi kehittää esimerkiksi riskien arvioinnin keinoja uhrien suojelemiseksi. Uhri saattaa käydä ensimmäisenä muun kuin esitutkintaviranomaisen luona itseensä kohdistuneen väkivallan takia ja tästä syystä laajempi toiminnan kehittäminen esimerkiksi riskinarvioinnin osalta olisi perusteltua. Sisäministeriö toteaa, että rikosoikeudellisten keinojen lisäksi tarvittaisiin myös runsaasti muita toimia, jotta naisiin kohdistuvan väkivallan sekä perhe- ja lähisuhdeväkivallan ilmiöihin pystyttäisiin vaikuttamaan tehokkaammin.

Työryhmän mietinnössä NKV-direktiivin velvoitteiden täytäntöönpanolle on määritelty minimitaso, joilla direktiivin velvoitteet täyttyvät kansallisesti. Tästä huolimatta sisäministeriö toteaa, että naisiin kohdistuva väkivalta ja perheväkivalta ovat siinä määrin laajoja ja yhteiskunnallisia ongelmia, että niiden torjumiseksi tarvittaisiin NKV-direktiivin vähimmäisvaatimustasoa laajempia yhteiskunnallisia toimenpiteitä. Edellä mainittuun väkivaltaan puuttuminen ja sen ennalta ehkäiseminen edellyttäisi myös valtakunnallisesti koordinoituja tukipalveluita.

Sisäministeriöllä ei ole muuta lausuttavaa.

Poliisijohtaja

Stefan Gerkman

Poliisitarkastaja

Arto Hietanen

Jakelu

OM Oikeusministeriö

VN/26873/2024-SM-61

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: